

บทคัดย่อ

174401

ชื่อเรื่องคุณูปนิพนธ์ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทย

ในการอุทธรณ์และฎีกา

ชื่อผู้เขียน นายพศวัจน์ กนกนาก

ชื่อปริญญา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

ปีการศึกษา 2548

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย เลาหวิเชียร

ประธานกรรมการ

2. รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช เงินคล้าย

3. ดร. ไพจิตร สวัสดิ์สาร

การศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกานี้ใช้ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพและวิธีการเชิงปริมาณ ในส่วนของวิธีการเชิงคุณภาพนั้น ใช้การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อศึกษาถึงรูปแบบของระบบการอุทธรณ์และฎีกาในศาลยุติธรรมของประเทศไทยและต่างประเทศ การดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อลดปริมาณคดีในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาของประเทศไทยในปัจจุบันและแนวทางที่จะใช้ในอนาคต และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงของศาลยุติธรรมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา โดยสัมภาษณ์ประธานศาลฎีกา รองประธานศาลฎีกา ที่ปรึกษาศาลฎีกา และประธานแผนกคดีต่าง ๆ ในศาลฎีกา ส่วนวิธีการเชิงปริมาณนั้น ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยการแจกแบบสอบถามเพื่อรับทราบความคิดเห็นของผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระดับต่าง ๆ ของประเทศไทยจำนวน 405 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 332 คน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งนี้ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) เพื่ออธิบายตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา และใช้สถิติอนุมาน (inferential

statistics) เช่น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) และเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบที่เหมาะสมของระบบการอุทธรณ์ควรเป็นระบบสิทธิ และควรเปลี่ยนระบบการฎีกาจากระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต ทั้งนี้คดีในศาลชั้นอุทธรณ์บางศาลเฉพาะในปัญหาข้อเท็จจริงควรอุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกาเช่นเดิม ส่วนการอุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกาเฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายคงให้เป็นสิทธิของกลุ่มความที่ทำได้เช่นเดิม แต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาก่อน

2. ตัวแปรที่ทำให้ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันเกี่ยวกับโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา คือ ภูมิหลังด้านอายุ ตัวแปรที่ทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันเกี่ยวกับโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา และการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา คือ ภูมิหลังด้านการศึกษาและตำแหน่ง ตัวแปรที่ทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาลดปริมาณคดีในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาของประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและแนวทางที่จะใช้ในอนาคต คือ ภูมิหลังด้านตำแหน่ง เมื่อทดสอบความสัมพันธ์กันของตัวแปรส่วนใหญ่พบว่า มีความสัมพันธ์กัน

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่เหมาะสมของศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา คือ แนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาลดปริมาณคดีในศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาของประเทศไทยในอนาคต และการยอมรับของกลุ่มตัวอย่างในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างศาลยุติธรรมของประเทศไทยในการอุทธรณ์และฎีกา โดยมีอำนาจในการอธิบายเท่ากับร้อยละ 18.90

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ควรเปลี่ยนแปลงระบบการฎีกาจากระบบสิทธิเป็นระบบอนุญาต และการอุทธรณ์ของคดีในศาลชั้นอุทธรณ์บางศาลเฉพาะในปัญหาข้อเท็จจริงคงให้อุทธรณ์ตรง

ต่อศาลฎีกาเช่นเดิม ส่วนการอุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายควรทำได้เช่นเดิม แต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลฎีกาก่อน

2. ควรปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยื่นและการรับฎีกาเพื่อให้สอดคล้องกับระบบใหม่ด้วย อันได้แก่ วิธีปฏิบัติของศาลฎีกาในการใช้ดุลพินิจที่จะรับคดีไว้วินิจฉัย เป็นต้น

3. การปรับปรุงตามข้อ 2 ควรทำทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของผู้พิพากษา วิธีปฏิบัติทางด้านการธุรการ และผู้ที่เกี่ยวข้องควบคู่กันไป

ABSTRACT

174401

Dissertation Title **Structural Change in the Appeals System of the Court of Justice in Thailand**

Student's Name **Mr. Possawat Kanoknark**

Degree Sought **Doctor of Philosophy**

Major **Public Administration**

Academic Year **2005**

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Uthai Laohavichien	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Piyanush Ngernklay	
3. Dr. Paijit Savasdisara	

The focal point of this study is the structural change in the appeals system of the Court of Justice in Thailand. The study is done on the basis of both qualitative and quantitative methods. On the part of the qualitative method, documents and in-depth interviews are employed. A documentary research is used to identify the forms of the appeals system of the Court of Justice in Thailand and foreign countries and the methods used for decreasing pending cases in the Appeal Court and the Supreme Court of Thailand at present and in the future. In-depth interviews of judges acting in executive capacity are conducted, including the President of the Supreme Court, the Vice President of the Supreme Court, the Advisors of the Supreme Court and the Chief Justice of each specialized division of the Supreme Court. It is aimed to draw

opinions from those high ranking judges on the structural change in the appeals system of the Court of Justice in Thailand. On the part of the quantitative method, a survey research is used to verify opinions of judges on various levels about the proposed change and to analyze factors influencing the change. Four hundred and five (405) questionnaires are distributed to judges at every level, countrywide and three hundred and twenty-two (322) responses are returned. Descriptive statistics are used to describe variables, whereas inferential statistics such as correlation coefficient and multiple regression are employed to test hypotheses.

It is found, as the results, that:

1. The appropriate form of the appeals system in the Appeal Court should be an appeal as of rights, and the appeals system in the Supreme Court should be a discretionary appeal. As such, an appeal on points of fact from some specialized courts should be directly done in the Supreme Court as is, whereas an appeal on points of law should remain as of rights of the party but under the discretion of the Supreme Court.

2. A variable that causes a difference in knowledge and understanding of the sampling group on the appeals system is age. Variables that cause a difference in the opinions of the sampling group about the appeals system and the agreement on structural change are education and position. A variable that causes a difference in the opinions of the sampling group on methods to decrease pending cases in the Appeal Court and the Supreme Court is position. It is found that most of the independent variables and the dependent variable are related.

3. Factors influencing the appropriate structural change in the appeals system are the methods for decreasing pending cases in the Appeal Court and the Supreme Court in the future and agreement on the structural change for the appeals system. The regression coefficient is 18.90%.

It is recommended, according to the study, that:

1. The appeals system of the Supreme Court should be changed to be a discretionary system, while an appeal to the Supreme Court from some specialized courts should remain as is. A direct appeal to the Supreme Court on points of law should be at discretion of the Supreme Court.

2. The process related to filing an appeal with the Supreme Court should be improved to be in line with a new system: the regulations of the Supreme Court in respect of discretionary appeal.

3. In addition to 2., the practice of judges, officials and all stakeholders should be included in the said regulations.